СИЛЛАБУС
2024-2025 оқу жылының күзгі семестрі
«7M02220 – Этнология және антропология» білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (БӨЖ)	Кредиттер саны			Кредит-тердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
96535 Қазақтардың отбасы мен некесінің тарихи антропологиясы	*СӨЖ* саны 7	30	60		9	6

ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ

Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платфомасы
Оффлайн	БП. Жоғары оқу компоненті	Проблемалық, аналиткалық, интерактивті	Пікірталас, сұрақтарға жауап беру, жобалар дайындау, эссе жазу.	Жазбаша
Дәріскер (лер)	Қалыш Аманжол Боранбайұлы			
e-mail:	kalyshamanzhol@gmail.com			
Телефоны:	8 702 379 95 33			

ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ

ОН когнитивтік (1-2), функционалдық (2-3), жүйелілік (1-2), барлығы 4-5 құзыреттіліктер негізінде құралады. Бакалавр деңгейіндегі ОН оқу-жобалық зерттеулер негізінде қалыптасатын білім алушылардың академиялық дағдыларын көрсетуі керек.

Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)
Қазақ халқының отбасы мен некесінің дамуының жалпы үрдістері мен модельдерін жүйелі түрде талдау, сапалық және сандық көрсеткіштерді ескере отырып, этникалық өзіндік ерекшеліктерін анықтау; сонымен катар оқу үрдісінде тарихи, гендерлік, социология-лық, демографиялық және этнографиялық зерттеулер әдістерін меңгеру.	1. Қазақтардың отбасы және неке катынастарының өзекті мәселелері заманауи ғылыми білім контексінде білу және түсіну	1.1 Қазақтардың отбасы мен некелердің басым болу беталысын, сондай-ақ, оларға әлеуметтік-экономикалық және этникалық факторлардың ықпал ету дәрежесін анықтау.
		1.2 Қарастырып отырған мәселенің көп қырлылығын меңгере отырып олардың ерекшеліктеріне анализ/талдау жасау.
	2. Отбасы мен неке құрылымындағы жалпы және ерекше орындарын сыни тұрғыдан талдау арқылы адамзат қоғамының әлемдік-тарихи дамуының жалпы парадигмасымен байланыстыру	2.1 Отбасының түрлі аспектілерін гуманитарлық білім жүйесіндегі және ғылыми зерттеу дамуындағы дағдыларын меңгеру.
		2.2 Еліміздегі отбасының жалпы және аймақтық ерекшеліктерін салыстыра отырып, кажетті құжаттар мен материалдарды талдау
	3. Отбасының ең маңызды қызметтері мен әлеуметтік функцияларын карастыру барысында аналитикалық және аксиологиялық талдау дағдыларын игеру	3.1 Отбасылық қарым-қатынастарының ерекшелік-терін салыстырып және ескере отырып, оларға кажетті талдау жасау.

		3.2 Отбасының маңызды әлеуметтік функциялары-ның дамуындағы дағдыла-рын меңгеру, талдау жасау
	4. Қазақтардың некесінің мазмұны мен өзгерулерінің жалпыламалық, аймақтық және этникалық аспектілеріне объективтік баға беру; олардың үдерісі мен жүйесіндегі орны мен маңызын игеру	4.1 Дәстүрлі және қазіргі күнгі некеге байланысты өзіндік талдау жасау және қалыптасу процесін сипаттау.
		4.2 Қазіргі кезеңдегі некелердің дәстүрлері, жаңашылдықтары мен өзгешіліктері жайында гуманитарлық саласындағы құнды материалдарды игеру.
	5. Заманауи некелердің, соның ішінде моноэтникалық және ұлт- аралас және т.б. негізгі нысандарын карастырып сыни тұрғыда баға беру.	5.1 Қазақстанда және оның аймақтарында бір ұлттық және аралас некелердің этникалық құрылымы мен динамикасын есепке ала отырып, қазіргі күнгі толық сипаттамасын жасау.
		5.2 Тақырыпқа байланысты ғылыми зерттеулерді жүзеге асыруда қажетті зерттеу нәтижелерін синтездеу және өз ұстанымын әзірлеу.
Пререквизиттер	Қазақ халқының дәстүрлі дүниетанымы	
Постреквизиттер	Көшпенді өркениет	
Оқу ресурстары	**Әдебиет: негізгі, қосымша.** 1.Жаназарова З.Ж. Современная семья в Казахстане и ее проблемы. – Алматы: Қазақ университеті, 2004. – 257 с. 2. Калыш А.Б. Семья и брак в современном Казахстане. – Алматы: Арыс, 2013. – 464 с. 3. Калыш А.Б. Внутрисемейные конфликты и разводы в современном Казахстане. – Алматы: Арыс, 2013. – 160 с. 4. Калыш А.Б., Баудиярова К.Б., Исаева А.И. Проблемы устойчивости и конфликтности браков в Южном Казахстане. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 160 с. 5. Қалыш А.Б. Қазіргі Қазақстан: отбасы және ажырасу мәселелері. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. – 129 б. **Зерттеушілік инфрақұрылымы** «Археология, этнология және антропология» ғылыми-зерттеу орталығы – Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Археология, этнология және музеология кафедрасы, 4-5 кабинет; ҚР ҒжЖБ министрлігі Ғылым комитеті «Ш.Ш.Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты», 3 қабат. **Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы** 1. 2. **Интернет-ресурстар** (3-5 кем емес) 1.http://elibrary.kaznu.kz/ru. 2. Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы - "Әділет" АҚЖ 3. ҚР 2030 жылға дейінгі отбасылық және гендерлік саясат // https://opennews.kz/society/1040 **Программалық қамтамассыздандырылуы** (егер қажет болса) 1. 2.	

Пәннің академиялық саясаты

Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады.
Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді.

Ғылым мен білімнің интеграциясы. Студенттердің, магистранттардың және докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді.

Сабаққа қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі.

Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Әртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.
Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар телефон/электрондық пошта арқылы консультативтік көмек ала алады, мұғалімнің контактілері силлабуста көрсетілген kalyshamanzhol@gmail.com немесе ZOOM бейне байланыс арқылы https://us04web.zoom.us/j/76842750607?pwd=FgGUPhscCs7D3CzEj07WkZIlaiPChl.1 кеңестік көмек ала алады.

МООС интеграциясы (massive openlline course). **МООС**-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар **МООС**-қа тіркелуі қажет. **МООС** модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек.

Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ **МООС**-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі

Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы

Бағалау әдістері

Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген.

Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.

Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ

				орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл окытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен аракатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін аныктауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оку нәтижелері бағаланады.	
B	3,0	80-84		**Формативті және жиынтык бағалау** Окытушы бағалаудың өз түрлерін енгізеді немесе ұсынылған нұсканы колданады	**% мәндегі баллдар** Окытушы өзінің баллдарға бөлуін күнтізбеге (кестеге) сәйкес пункттерге енгізеді. Емтихан және пән бойынша корытынды балл өзгермейді.
B-	2,67	75-79		Дәрістердегі белсенділік	5
C+	2,33	70-74		Практикалык сабактарда жұмыс істеуі	20
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлык	Өзіндік жұмысы	25
C-	1,67	60-64		Жобалык және шығармашылык кызметі	10
D+	1,33	55-59	Қанағаттанарлыксыз	Қорытынды бакылау (емтихан)	40
D	1,0	50-54		ЖИЫНТЫҒЫ	100
F	0	0-49	Қанағаттанарлыксыз		

Оку курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Окытудың және білім берудің әдістері.

Аптасы	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл
	МОДУЛЬ 1. Отбасы: дәстүрлер мен инновациялар		
1	**Д 1.** Кіріспе. Пәннің максаты мен міндеттері.	2	
	СС 1. Әдебиеттер мен деректерге шолу.	4	10
2	**Д 2.** Отбасы құрлымы мен түрлері.	2	
	СС 2. Қазакстанда ең көп таралған отбасы түрлері.	4	10
	ОБӨЖ 1. БӨЗ 1 орындау бойынша кеңестер.		
3	**Д 3.** Отбасы ішіндегі ерекшеліктері	2	
	СС 3. Отбасы басшысының өзгеруі. .	4	10
	БӨЖ 1. Қазакстанда, жакын және алыс шет елдердегі отбасылык-некелік зерттеулер (сын-пікір, үзінділерінен конспект).		15
4	**Д 4.** Ұлттык этикеттің ережелері мен ерекшеліктері.	2	
	СС 4. Отбасы ішіндегі этикет.	4	10
5	**Д 5.** Отбасы ішіндегі байланыстары.	2	
	СС 5. Туыстык карым-катынастар.	4	10
6	**Д 6.** Отбасының сырткы байланыстары.	2	
	СС 6. Көршілік және жергілікті байланыстардың түрлері.	4	10
	ОБӨЖ 2. БӨЗ 2 орындау бойынша кеңестер		
7	**Д 7.** Отбасының әлеуметтік функциялары.	2	
	СС 7. Отбасының репродуктивтік және тәрбиелік функциялары.	4	10
	ЗС 7.		
	БӨЖ 2. Отбасының мәдени-демалыс функциялары.		15
Аралык бакылау 1			**100**
	МОДУЛЬ 2. Неке: Мазмұны мен сипатының өзгеруі		
8	**Д 8.** Неке серіктесін таңдау.	2	
	СС 8. Танысу факторлары және некеге дейін олардың ұзактығы.	4	5
	БӨЖ 3. Некеге тұру жасы (диспут).		15
9	**Д 9.** Неке кұру түрлері.	2	
	СС 9. Ресми кұдалык аркылы некелер.	4	5
	ОБӨЖ 4. БӨЗ 4 орындау бойынша кеңестер		
10	**Д 10.** Ұлт-аралас некелер.	2	
	СС 10. Еліміздегі ұлтаралас некелердің ерекшеліктері.	4	5

	БӨЖ 4. Қазақстандағы, жақын және алыс шет елдердегі ұлт-аралас отбасылар мен некелерге арналған зерттеулер (жазбаша).		15
11	**Д 11.** Ұлт-аралас отбасылардағы балалар мен жасөспірімдер.	2	
	СС 11. Ұлт- аралас отбасылардағы жасөспірімдердің этникалық идентификациялауы	4	5
12	**Д 12.** Қазақстандағы неке мен отбасының баламалы нысандарының даму бағыты.	2	
	СС 12. Біржынысты некелер.	4	5
	ОБӨЖ 5. БӨЗ 5 орындау бойынша кеңестер.		
	МОДУЛЬ 3. Отбасы мен некедегі тұрақсыздық		
13	**Д 13.** Отбасылық өмірде ажырасу феномені.	2	
	СС 13. Отбасылық жанжалдар мен ажырасулардың негізгі себептері.	4	5
	БӨЖ 5. Еліміздегі жанжал отбасылардың жалпыламасы мен ерекшелігі		15
14	**Д 14.** Қазақстандағы отбасылардың ыдырауының этнодемографиялық көрінісі.	2	
	СС 14. Некеге тұру мерзімі мен ұзақтығы бойынша ажырасулар.	4	5
	ЗС 14. Тақырып...		
	БӨЖ 6. Толық емес отбасынан шыққан балаларға мемлекет пен қоғамның көзқарасы (диспут).		15
15	**Д 15.** Ажырасқан және толық емес отбасылардағы балалар мен жасөспірімдер.	2	
	СС 15. Ажырасқан және толық емес отбасылардағы балаларды тәрбиелеу ерекшеліктері. **БӨЖ 7.** Емтиханға дайындық мәселесі бойынша кеңес беру	4	**5**
Аралық бақылау 2			**100**
Қорытынды бақылау (емтихан)			**100**
Пән үшін жиынтығы			**100**

Декан _______________ **Д.С. Байғунақов**

Оқыту және білім беру саласы бойынша
Академиялық комитетінің төрайымы _______________ **Бижанова М.Т.**

Кафедра меңгерушісі _______________ **Р.С. Жуматаев**

Дәріскер _______________ **А.Б. Қалыш**

ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ
«Қазақстандағы этноконфессионалдық үдерістер» жазбаша тапсырмасы

Критерий/ балл	**ДЕСКРИПТОРЛАР**				
	«Өте жақсы»	**«Жақсы»**	**«Қанағаттанарлық»**	**«Қанағаттанарлықсыз»**	
	90–100% (27-30 балл)	**70–89% (21-26 балл)**	**50–69% (15-20 балл)**	**25–49% (8-14 балл)**	**0–24% (0-7 балл)**
Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	"Өте жақсы" деген баға қазіргі Қазақстандағы отбасы мен некенің орны мен рөлінің ерекшелігін саралап, аудиторияда өткен сабақты толық меңгеріп, терең ғылыми тұжырым жасап, үш сұрақтың толық жауап жазу.	"Жақсы" деген баға барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелер қамтылмаған, отбасы мен некенің антропологиясының ерекшелігі көрсетілмеген, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде қате жіберілген.	"Қанағаттанарлық" деген баға билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ерекшеліктерді, үстіртін дәлелдейді, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол	Қойылған сұрақтарға дұрыс жауап жазбай, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.

		Жауапта стилистикалық қателіктердің болуы, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	береді, сұрақтардың мазмұнын ашпайды.		
Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Қазақтардың дәстүрлі және қазіргі кездегі отбасы мене неке саласындағы бағыттарға қатысты сұрақтарды толық орындау, қойылған сұрақтардың мазмұнын ашу, курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық аша алмау, ғылыми тұжырымдарды дұрыс жеткізе алмау.	Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер беріледі. практикалық Ұсынымдар маңыздылау емес, мұқият талдауға негізделмеген және таяз. Дәлелдер үстіртін қолданылады.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі қолданылған, сұрақтар жалпылама жазылған, зерттеулерді аз немесе мүлдем колданбаған, нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер бар.	Сұрақпен жауаптың мазмұны сәйкес келмейді. Практикалық ұсынымдар мүлдем жоқ немесе өте төмен сапада. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі	Оқу тапсырмасын толық орындап, қойылған сұраққа жан-жақты, дәлелді жауап беру, курстың практикалық мәселелерін шешу. Қарастырып отырған пәнге байланысты терминдерді қолдану, ғылыми тұжырымдар жасау.	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылған.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.